

г) вживання відповідних методичних заходів стосовно змісту і організації навчального процесу, оцінювання результатів застосування цих заходів згідно з умовами стандартів.

Підсумовуючи вищесказане, можна зрозуміти, що педагогічні засоби та методи контролю якості навчальної діяльності в системі дистанційного навчання в першу чергу спрямовані на забезпечення зворотного зв'язку, встановлення рівня засвоєння знань на всіх етапах навчання, визначення ефективності навчального процесу і коригування викладачем (тьютором) навчального процесу на основі отриманої інформації.

Свою подальшу роботу вибачаємо у розробці дистанційних комплексів що відповідають вимогам контролю якості і забезпечують підготовку фахівців у системі фахової передвищої освіти, на високому професійному рівні, та впровадження їх у навчальний процес.

Список використаних джерел

1. Бабіна, Н. Г. Сучасне дистанційне навчання: проблеми якості / Н. Г. Бабіна // Телематика 2009: Праці XVI Всерос. наук.-метод. конф. (Санкт-Петербург, 22-25 червня 2009). – СПб.: СПбГУ ИТМО, 2009. – С. 126–128.

2. Киян І. В. Оцінка якості педагогічних технологій в системі дистанційного навчання / І. В. Киян // Успіхи сучасного природознавства. – 2012. – № 2. – С. 76–84.

3. Романенкова Д. Ф. Педагогічний супровід дистанційного навчання / Д. Ф. Романенкова // Інноваційні інформаційні технології: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. / За ред. С. У. Увайсова. – М.: МІЕМ, 2012. – С. 142–144.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА НАВЧАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАКЛАДІВ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС КАРАНТИНУ

Мачача Тетяна,

*кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу технологічної освіти
Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ*

Аналіз педагогічної практики, спостереження та опитування учасників дистанційного навчання (учнів, учителів, батьків) в умовах карантину виявили наступні проблеми:

1. Неоднаковий доступ суб'єктів процесу навчання до електронних освітніх ресурсів та цифрових технологій – не кожен учитель й учень має автономне робоче місце в домашніх умовах, персональний гаджет з необхідними функціями для користування цифровими платформами, підключення до інтернету з потрібною потужністю.

2. Відсутність навичок комунікації у віддаленому режимі: понад 80% опитаних учителів організовують дистанційне навчання виключно через просте пересилання учням переліку домашніх завдань. Більше 90% учителів не надають учням завдання для вибору, що дало б можливість врахувати їхні інтереси, потреби і можливості. Опитані вчителі не мають зворотного зв'язку з 20% учнів.

3. Близько 7% опитаних учителів впроваджують дистанційне навчання здебільшого у формі онлайн-навчання, тобто перебування в мережі. Намагаються перенести звичні для очних уроків форми і методи на цифрові платформи, що виявляється неефективним способом навчання, спричиняє перевантаження та є шкідливим для здоров'я усіх учасників дистанту.

4. Переважна більшість вчителів не мають необхідні елементи для якісного дистанційного навчання (сайти, блоги, форуми, веб-сторінки тощо), також відсутні знання з питань кібербезпеки, недостатнє володіння цифровими інструментами для створення цифрового навчального контенту, інформування, контролю й зворотного зв'язку, спілкування, співпраці, обміну файлами тощо.

5. Нагальними для розв'язання є проблеми формування понятійно-категоріального апарату дистанційного навчання та розробка нормативно-правової бази для його регламентування, зокрема в умовах карантину.

6. В умовах карантину зміст дистанційного трудового навчання базової середньої освіти потребує суттєвого перегляду. А тому на часі розробка критеріїв його добору.

7. Потребує значної уваги проблема якості навчального контенту. Учителі часто використовують готові відеоматеріали з мережі без належної наукової експертизи, а тому спостерігаються неприпустимі випадки фальсифікації знань, викривлене тлумачення понять, використання контенту недержавною мовою тощо. Ситуацію ускладнює відсутність підручників з трудового навчання ще з 2017 року, які повинні містити систематизований навчальний матеріал, інформаційно-діяльнісну модель особистісно й компетентісно орієнтованого процесу навчання. У сьогоднішньому інформаційному світі

вони є надійним фаховим джерелом, над створенням яких працюють численні науковці, методисти та експерти.

8. Контент-моніторинг та аналіз виставлених учителями в ютубі авторських відеоматеріалів показав, що якість змісту деяких з них дуже низька, а часом – науково безграмотна і навіть відверто шкідлива для фізичного і морального здоров'я учнів. А тому терміново потрібно вирішити питання експертизи самотужки створеного вчителями навчального контенту.

Пропозиція: для загальнодержавного дистанційного навчання в Україні вважаємо за необхідне створення єдиної цифрової інформаційно-освітньої платформи, яка об'єднає якісні електронні освітні ресурси та цифрові інструменти для використання їх у процесі навчання учителем, учнями, батьками. Ця платформа має постійно поповнюватися новими якісними матеріалами, які пройшли належну процедуру експертизи.

ОСОБЛИВОСТІ ПОЄДНАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Семчишин Ліда Михайлівна,

канд. фіз.-мат. наук, доцент,

Чортківський навчально-науковий інститут підприємництва і бізнесу,

Тернопільський національний економічний університет

На сучасному етапі, процес інформатизації системи освіти, який почався ще в 50-х роках минулого століття, продовжується, поступово нарощуючи методичну і дидактичну основи під сучасні інформаційні технології.

Перед нашою освітою постає проблема відшукування ефективних шляхів й інноваційних підходів, які сприятимуть якісній підготовці майбутніх спеціалістів з різних галузей. Одним із можливих способів вирішення цього завдання є цифровізація освітнього процесу закладів вищої освіти, оскільки саме ВНЗ є осередками проектування новітніх технологій й слугують стартовими майданчиками для реалізації інновацій, що у цілому забезпечує розвиток будь-яких сфер людської діяльності та сприяє соціально-економічному зростанню. Розвиток Інтернету і мобільних комунікацій є базовими технологіями цифровізації.

Цифровізація – це своєрідна зміна парадигми того, як ми думаємо, як ми діємо, як ми спілкуємося із зовнішнім середовищем і один із одним, а технологія тут – скоріше інструмент, а ніж мета [4]. Інакше кажучи, цифровізація сприяє спрощенню освітнього процесу, роблячи його більш гнучким, пристосованим до реалій сучасного дня, що у свою чергу забезпечує формування конкурентоспроможних професіоналів. Водночас зауважимо, що цифровізація освіти безпосередньо залежить й від рівня володіння цифровими технологіями педагога з метою їх продуктивного застосування в освітній діяльності.

Цифрові технології в сучасному світі – це не лише інструмент, а середовище існування, яка відкриває нові можливості: навчання в будь-який зручний час, безперервну освіту, можливість проектувати індивідуальні освітні маршрути, зі споживачів електронних ресурсів стати творцями [3].

Таким чином, цифровізація освіти передбачає застосування студентами мобільних та інтернет-технологій, розширюючи горизонти їх пізнання, роблячи їх безмежними. Продуктивне застосування цифрових технологій, включення студентів у самостійний пошук, відбір інформації, участь в проектній діяльності формує у них компетенції XXI століття.

Такі зміни потребують від педагога вільного володіння цифровим освітнім середовищем. З огляду на це, перспективним завданням всіх навчальних закладів є підвищення кваліфікації педагогів щодо цифрової грамотності, орієнтованої не лише на розробку курсів, а й на застосування цифрового середовища в освітньому процесі. Цифрове середовище вимагає від викладачів іншої ментальності, картини світу, більш досконалих способів і форм роботи зі студентами [2].

Під поняттям цифрової грамотності розуміють здатність створювати і застосовувати знання і вміння за допомогою цифрових технологій, включаючи навички комп'ютерного програмування, пошуку, обміну інформацією, комунікацію [1].

Очевидно, що перед кожним закладом вищої освіти, незалежно від обраної стратегії, стоїть завдання пройти цифрову трансформацію, що передбачає оптимізацію процесів викладання.

З огляду на це можна сформулювати ті завдання цифровізації, які, повинні бути поставлені перед закладом вищої освіти [5]:

- забезпечення навчання та підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу